

Raadsavond	17 mei 2021
Zaaknummer	33186
Portefeuillehouder	I.A.A. van der Meer
Opsteller	I. Beelen, ibeelen@kaagenbraassem.nl
Onderwerp	Regionale Energiestrategie Holland Rijnland versie 1.0

Beslispunten

- de Regionale Energiestrategie Holland Rijnland versie 1.0 (RES 1.0) vast te stellen
 - als uitwerking van eerdere afspraken waarin de gemeente deel heeft, waaronder het Energieakkoord Holland Rijnland (2017) en het Nationale Klimaatakkoord, en
 - als uitwerking van inbreng door de raad (zienswijze concept RES d.d. 18 mei 2020 en opbrengst participatie concept RES d.d. 25 januari 2021)
- de RES 1.0 uit te werken in het lokaal (omgevings-)beleid, in afstemming met de Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland;
- Holland Rijnland te verzoeken een procesplan RES 2.0 op te stellen dat voorziet in verdere concretisering, uitwerking van de RES 1.0 tot RES 2.0.

Wat willen we bereiken

De RES is een uitwerking van het Nationale Klimaatakkoord met als doel het verminderen van de CO₂-uitstoot om zo de wereldwijde temperatuurstijging tot 2 graden Celsius te beperken.

Met het vaststellen van de RES worden bouwstenen geleverd voor de energietransitie in de regio waaronder onze gemeente. Het is een strategische verkenning die keuzes markeert en richting geeft. De RES kent geen binding richting derden, en het is in die zin geen 'plan' of beleidsdocument.

De RES 1.0 is een tussenstap op weg naar de ambities voor 2030. Voor elektriciteit is deze gericht op realisatie van zonne- en windenergie voor 2030, waarvoor de vergunningen per 2025 verleend moeten zijn. De RES wordt geacht inzicht te geven in de regionale bijdrage aan de nationale opgave van 35 TWh aan grootschalige duurzame opwek van elektriciteit per 2030.

Voor warmte is de RES 1.0 gericht op keuzes over de regionale warmtestructuur in 2023 (RES 2.0), waaronder de koppeling van vraag en bovenlokale bronnen (zoals de warmteleiding vanuit Rotterdam). Dit om in 2030, in lijn met de ambities uit het Klimaatakkoord, voldoende woningen en andere gebouwen op een andere manier dan met aardgas te voorzien van warmte.

Wat gaan we daarvoor doen

Na vaststelling van de RES 1.0 zal de gemeente de bouwstenen voor de energietransitie verder uitwerken in het lokale, ruimtelijke beleid van de gemeente zoals de Omgevingsvisie.

Inleiding

In 2019 presenteerde het kabinet het Klimaatakkoord. Nederland gaf hiermee invulling aan de internationale klimaatafspraken van Parijs. Daarin maakten 195 landen afspraken om de CO₂-uitstoot te verminderen en zo de wereldwijde temperatuurstijging tot 2 graden Celsius te beperken. De decentrale overheden hebben alle het Nationale Klimaatakkoord onderschreven via de koepelorganisaties (VNG, IPO, UvW), waarbij voorwaarden gesteld zijn.

In het Klimaatakkoord staat onder meer dat dertig energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe ze kunnen bijdragen aan de klimaatdoelstellingen. Ze leggen dit vast in een eigen Regionale Energie Strategie (RES). De RES 1.0 is dus geen doel op zich, maar een middel om onderdelen van het Nationale Klimaatakkoord te realiseren. De RES 1.0 is een belangrijke tussenstap op weg naar 2030 (49% CO₂-reductie) en uiteindelijk 2050 (95% CO₂-reductie).

Holland Rijnland is één van die dertig RES-regio's. Met dertien gemeenten, twee waterschappen, de provincie, de netbeheerder en andere partijen is vorm gegeven aan de RES 1.0 van Holland Rijnland. Deze kent zijn basis onder meer in het Regionale Energieakkoord uit 2017. Hierin is door de samenwerkende overheden in Holland Rijnland uitgesproken om in 2050 energieneutraal te zijn. De RES gaat in op opwek van hernieuwbare elektriciteit en warmte. Vanuit de gezamenlijke ambitie zijn besparing en mobiliteit ook onderdeel van de RES Holland Rijnland.

Onderbouwing

Op 10 maart 2021 is een Context-en-Kadersavond geweest over de Energietransitie. De raad is in gesprek gegaan over de ambities, doelstellingen en de koers binnen het Energieakkoord Holland Rijnland. Hoewel een meerderheid van de raad meent dat landelijke regie nodig is bij de energietransitie, onderschrijft de raad de ambities uit het Energieakkoord Holland Rijnland. Tot slot wordt geconcludeerd dat samen met andere, regionale, ruimtelijke claims op het gebied van wonen, werken, mobiliteit, en landschap de kansen voor grootschalige opwek in Kaag en Braassem beperkt zijn.

De RES 1.0 is in lijn met de conclusies uit de Context-en-Kadersavond en voldoet aan het gemeentelijk beleid:

Energieakkoord Holland Rijnland	voldoet	
Omgevingsvisie Kaag en Braassem	voldoet	
Strategische agenda Rijn- en Veenstreek	voldoet	
Zienswijze raad op concept RES d.d. 18 mei 2020	verwerkt	
Opbrengst participatie concept RES d.d. 25 januari 2021	verwerkt	

Uitvoering

Het vaststellen van de RES 1.0 heeft nog geen directe gevolgen voor de gemeente: het is een strategische verkenning die, na besluit, uitgewerkt wordt in het lokale, ruimtelijke beleid van de gemeente.

De RES 1.0 is geen eindproduct maar een startpunt: het geeft richting om verdere stappen te zetten, op lokaal niveau, en ook in regionale samenhang. Op weg naar 2030 en 2050 wordt de RES elke twee jaar geactualiseerd waarbij, aan de hand van nieuwe inzichten, kansen en barrières, aanpassingen mogelijk zijn.

Kosten

De uitvoering van de klimaatdoelen kosten geld. Op dit moment is nog niet aan te geven om welke bedragen dit gaat. Tot op heden zitten onze bestedingen voornamelijk in de ambtelijke inzet. Hiermee proberen we samen met onze maatschappelijke partners (zoals de woningcorporaties, energiecoaches en de Omgevingsdienst) onze inwoners en ondernemers te stimuleren om hun energieverbruik te verminderen en/of duurzame energie op te wekken. Die faciliterende en aanjagende rol zien wij ook als onze voornaamste rol bij de uitvoering van de doelen uit de RES.

Na het vaststellen van de RES 1.0 wordt (per gemeente) een inventarisatie gemaakt welke acties nodig zijn om hier verder invulling aan te geven.

Participatie

De eerste participatie over de concept RES heeft eind 2020 plaats gevonden. De opbrengst is via een brief van de raad gedeeld met Holland Rijnland. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de RES 1.0 kaart in bijlage 6.6.

Na vaststelling van de RES 1.0 zal de gemeente de bouwstenen voor de energietransitie verder uitwerken in het lokale, ruimtelijke beleid van de gemeente. Participatie met belanghebbenden zal hier onderdeel van zijn.

Risico's

Het uitgangspunt voor de RES is wederzijds vertrouwen: *“Partijen hebben er vertrouwen in dat (bestuurlijke) samenwerking ervoor zorgt dat de doelstellingen in de RES bijtijds gehaald worden.”* Als een situatie optreedt waardoor de samenwerking niet of onvoldoende werkt, dan is in het Klimaatakkoord afgesproken dat partijen eerst binnen de regio proberen het probleem op te lossen. Als dat niet voldoende blijkt, zullen overheden op een verstandige manier interveniëren om ervoor te zorgen dat de opgave alsnog gerealiseerd wordt. Hierbij is steeds het uitgangspunt: ‘Eerst zacht, dan pas hard’. Dat wil zeggen dat als het via de bestuurlijke route écht niet lukt, dan worden meer dwingende juridische instrumenten ingezet (instrumenten uit de Omgevingswet).

De RES is één gezamenlijk document van alle samenwerkende partijen, dat breed gedragen wordt. Het is identiek voor alle partijen. Verschillen van inzicht omtrent de RES leiden niet tot aanpassing van de RES zelf, maar kunnen doorwerken in de verdere uitwerking of vertaling naar beleid van de betreffende overheid.

Uiteraard kunt u tijdens de beraadslaging het college oproepen tot een bepaalde activiteit / stellingname door middel van een motie. Een amendement, concrete tekstaanpassing van de RES 1.0, kan alleen op het moment dat dit amendement door alle deelnemende gemeenten wordt ingediend en aangenomen. Indien dit niet het geval is, zal het tekstvoorstel van het eventuele amendement worden meegewogen bij de uitwerking van de RES 2.0.

Indien de RES niet wordt vastgesteld, dan vallen we terug op de afspraken die eerder zijn gemaakt in het Energieakkoord Holland Rijnland en dienen we daar uitvoering aan te geven.

Regio

De RES Holland Rijnland is een product van samenwerking tussen 13 gemeenten, de provincie, twee waterschappen en netbeheerder Liander.

Tegelijkertijd wordt gewerkt aan de regionale strategische agenda waar energie een onderdeel van wordt.

Evaluatie

Holland Rijnland, wordt verzocht een procesplan RES 2.0 op te stellen dat voorziet in verdere concretisering en uitwerking van de RES 1.0 tot RES 2.0.

Roelofarendsveen, 20 april 2021

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,

de gemeentesecretaris,

M.E. Spreij

de burgemeester,

mr. K.M. van der Velde-Menting

Bijlagen behorend bij het voorstel

- 20210407 RES versie 11 vrijgegeven voor besluitvorming
- 1.1 Samenvattende reactie wensen en bedenkingen
- 1.2 Integraal overzicht wensen en bedenkingen op concept RES met thematische beantwoording
- 2.1 Energie als samenhangend system
- 3.1 Energiebesparing – ontwikkeling, potentie en instrumentarium in beeld
- 4.1 Uitkomsten onderzoek duurzame mobiliteit in RES 1.0
- 5.1 Toelichting vraag en aanbod
- 5.2 Notitie piek- en back-up voorziening
- 5.3 Waterstof in gebouwde omgeving
- 5.4 Cascadering
- 6.1 Net impact rapportage RES 1.0 Holland Rijnland
- 6.2 Ruimtelijke kwaliteit analyse
- 6.3 Routekaart zon op dak
- 6.4 Concept beschrijving van denkrichting concept RES naar kansrijke gebieden RES 1.0
- 6.5 Handreiking verankering in omgevingsbeleid
- 6.6 RES 1.0 kaart
- 6.7 Omgevingsparticipatie
- 8.1 Uitkomsten regionale enquête over de energietransitie in de RES-regio Holland Rijnland
- 8.2 Uitkomsten aanvullende enquête over de ruimtelijke voorwaarden en financiële participatie
- 8.3 Opbrengsten lokale participatie